

Měsícsvity

Měsícsvit 1

Září, I.p. 960

Kdesi na polích kolem hradu Žleb

Moruše: „Už jste to slyšely holky? Víte, kdo se bude ženit?“

Gluša: „Nevím. Kdo ti co zas nakukal, aby se ti dostal pod sukni?“

Moruše: „Nech toho, huso hloupá a nezávid', že vím, co se kde na panství šustne. Starý Hajma se včera vrátil z Žlebu. Zaslechl to od samotného kastelána Drahoše. Objednával drahé látky pro ženicha. A že neuhádneš, kdo je ten šťastlivec. Že ne?“

Gluša: „Jak to mám vědět? Na hrad nechodím a kdejaký sedlák či kupec mě nezajímá.“

Moruše: „Ty jsi fakt husa hloupá. Když kastelán kupuje šaty pro ženicha, tak je přece nekupuje nějakému poddanému. Jediný, kdo připadá v úvahu je přece ... Čeněk! Pánův syn!“

Gluša: „Tak náš milý Čeněk se bude ženit? Taková škoda, já doufala, že to budu já, kdo bude nejšťastnější žena na světě! Ach, ty jeho kadeře. A ten úsměv. Jednou se na mě podíval, když tudyma projížděl na lov. A tak na mě spiklenecky mrknul, víš jak to myslím.“

Moruše: „Neměla jsi dnes ke snídani zkvašené mléko?“

Gluša: „Neměla, abys věděla. A kdo je ta šťastná? To nevíš, co?“

Moruše: „To nevím, ale určitě to nebude taková šereda, jako jsi ty!“

Dmýšek: „Já to vím, heč!“

Moruše: „Kecáš. Co ty tak můžeš vědět.“

Dmýšek: „Náhodou. Byl jsem na trhu taky. A taky jsem ledascos zaslechl od kastelána Drahoše. Objednával víno na svatbu. Nevěsta má zřejmě vybíravý jazýček. Poručil dovézt víno až z Němec.“

Gluša: „Nenapínej nás. Pověz jméno té mrchy, která nám hodlá ukrást našeho Čenka“

Dmýšek: „Za tyhle řeči by ti pán setnul hlavu, Glušo. Takhle nehezky mluvit o naší budoucí paní. Mohl bych tvou hlavu používat jako nočník, protože je úplně dutá!“

Moruše: „Nech Glušu na pokoji, Dmýšku! Nebo ti kosou useknu ty tví psí uši. Pověz, kdo je nevěstou, ať ti můžeme dát za pravdu. Známe ji?“

Dmýšek: „Nu dobrá, ale za to, že vám prozradím její jméno si vyberu později odměnu. Nevěstou není nikdo jiný než ... Květava!“

Gluša: „Kdo?“

Moruše: „Květava?! Naše Květava! Čenčkova sestřenice přeci! Květava je prý nejkrásnější dívka severu. A možná i v celém království. Její matka, Bělava, ač stará krůta, vypadá tučetkrát lépe než kterákoliv mladice široko daleko. Květava podědila nejen krásu, ale podědí i spoustu peněz. Bože to bude pár. Náš Čeněk a Květava.“

Gluša: „Hele, a neměla by si ta Květava vzít pánova prvorozeného syna Chrudoše? Co to je, aby se první ženil druhorozený syn. Ať si Květava vezme Chrudoše a já si vezmu Čenka.“

Moruše: „Ty jsi fakt opilá! Vidělas někdy Chrudoše? Ne. Přesně to jsem si myslela, jinak bys takhle nemluvila. Chrudoš je prostáček! Vypadá jako dospělý, ale chová se jak dítě. Ne. Jako nemluvně. Tudlevá to prý nestihnul a házel to všude kolem sebe. Hýkal u toho jak ... jak ty, když si s Neradem na slámníku.“

Gluša: „Teď zase závidíš ty. Náhodou, já mám Nerada ráda. I když není tak pohledný jak Čeněk. A bohatý už vůbec ne. Ale je jenom můj. Čeněk prý ještě neprohrál žádný turnaj. Jestli je v posteli stejně obratný, jako na kolbišti, má se Květava na co těšit!“

Moruše: „Dost snění ty káčo. Nebo si tu nohu kosou usekneš! Jednonohá se nebudeš líbit už ani Neradovi.“

Měsícsvit 2

Srpen, I.p. 959

Hrad Žleb, Hostinec v podhradí. Kastelán Ctirad vypráví poutníkům z jižních Čech...

„Vtrhli do Čech jak kobylky na lány obilí. Neštíteli se ničeho. Ukradli vše v každé vesnici, kterou projeli. Nikdo a nic se jim nedokázalo postavit. Mnozí padli, aby jejich vpád alespoň zpomalili, ale nedařilo se. Po týdnech bojůvek a rejdu se dostali až k hradu Žleb. Berka z Žlebu naštěstí stihnul své zásoby do hradu stejně jako většinu vojáků z širého okolí. Hrad Žleb čekalo dlouhé obléhání.

Němci nikam nespíchali, moc dobře věděli, že král Slavibor jen tak Berkovi z Žlebu na pomoc nepřijede. Na druhou stranu do zimy chtěli být doma a tak nedali obráncům hradu ani chvíli oddechu. Vyzkoušeli spoustu úskoků. V noci přelézt hradby, zapálit bránu, útok z vícero stran, otrávení studen, falešný ústup a tak dále. Na Berku si však nepřišli. Dobře se naučil válečné řemeslo od svého otce Želimíra.

Čas však pracoval pro Němce. Zraněných obránců přibývalo a potravin naopak ubývalo. Objevily se první nemoci... Situace byla opravdu kritická a stačila by jedna zteč a hrad by padl. Němci to museli tušit. V jejich táboře horečně připravovali beranidlo a žebříky. Bylo všem jasné, že se blíží poslední bitva, která určí vítěze.

Byla to Boží vůle, že Berka dostal tak smělý plán. Když se Němci lopotili s žebříky k hradu, vyrazil jim na koních nečekaně z brány naproti. Útočníci byli tak překvapení, že ani meče nestihli vytáhnout. Berka projel táborem Němců jako nůž máslem a všechny do jednoho pobil. Ne nadarmo se říká, kdo si s Žleby začíná, ten zle si počíná...

Ctirad se spokojeně rozhlédne po poutnících. Všichni do jednoho mu viseli na rtech. Pozvedne žejdlík žitného piva a slavnostně pronese „Sláva Berkovi, zachránci rodu Žlebů. Budiž mu země lehká“. Hostincem se nese vícehlasná odpověď „Sláva Berkovi!“. Hlouček kolem Ctirada se pomalu rozpadne, pouze kněz Vavřinec zůstává.

„Ctirade, tvůj příběh je barvitější než jarní louka, ale pravdy v něm je jako šafránu. Nezapomněl jsi na krále Slavibora a jeho vojáky ze všech koutů Čech?“

Kastelán se ošije a zamračí se na Vavřince. „Co tě nemá, takto se to stalo a ještě řekni, že to tak nebylo! Byl jsi tu snad, když obléhali hrad Žleb?“

Vavřinec se shovívavě usměje a odpoví. „Jistěže nebyl, a ty také ne. Ač nerozumím válečnictví ani za mák, určitě mi nechceš říci, že by si pochodující Němci nevšimli, jak se otevírá brána? Sám víš, co to dá práce než se brána otevře...“

Kastelán si poposedne a zamručí. „Sám říkáš, že válečnictví nerozumíš a přesto o něm mluvíš jak nějaký vojevůdce. Víš jaké to je, když jsi v pasti a hrozí ti smrt? I obyčejný voják se stává hrdinou. To pak těžká vrata otevřeš raz dva!“

Kněz Vavřinec dopije pohár vína a dodá. „Myslím, že král Slavibor by z tvé historicky nebyl nadšen. Řekl bych, že by přímo zuřil, když tak přehlížíš jeho zásluhy v bitvě o hrad Žleb...“

Ctirad odsekne Vavřincovi. „Co král, ten je daleko, proč bych se ho měl bát? To tobě radím Vavřince, nech si raději tu svoji verzi pro sebe. Tady na severu by pro ni lidi neměli takové pochopení jako mám já.“

Kněz Vavřinec se pomalu zvedá. „Je pozdě příteli, není potřeba se škorpit kvůli historii. Důležité je, že Čech se Němcovi ubránil. Bůh to tak chtěl. Dobrou noc Ctirade a nezapomeň, že zítra je taky den!“

Měsícsvit 3

Listopad, I.p. 925

Zájezdní hostinec ve Starém Plzenci, jižní Čechy

„Nemůžu být spokojený. Bohatý jsem, to nepopírám. Na spojenectví jsem rozhodně neprodělal. Ale smlouvy nebyly dodrženy! Víš, co mě to stálo nervů? Být první v tak nejisté době? Kirunové decimovali východ Čech, byla jen otázka času, kdy první kopyta rozryjou naše jižní Čechy. Ó jak jsem se modlil. Dokonce i starým dědkům jsem byl obětovat. Byly to těžké časy a nikdo tenkrát nevěděl, na koho se štěstěna usměje...“.

„Máš pravdu Jošte. Všichni jsme se tenkrát modlili. Nikdo si s těmi čtyřnohými ďábly nedokázal poradit. Tedy až na krále Slavibora. To musíš uznat.“

„Uznat, uznat. Nemusím nic. Co poradil východním? Schovejte se za palisádu a čekejte do zimy. Copak tohle je nějaký boj? Kiruni vypálili každou ves. Odtáhli vše, co naši neschovali za hradby. Král jim vlastně poradil, aby si vlastní zem nechali zplundrovat!“

„Ale Kiruni s prvním mrazem odtáhli, ne?“

„Odtáhli. Ale můžou se zas kdykoliv vrátit, protože nebyli poraženi. Ne, ne, Pešku. Ty vidíš v králi zachránce, já v něm vidím mazaného podvodníka. Díky Slaviborovi nezbylo východním Čechám nic. Král jim musel „pomoci“, aby přes zimu nezemřeli hladu. Takhle se dělají spojenci? Necháš jim zpusť zemi a pak je vyhladovíš? Ne, ne, Pešku, Slavibor není dobrodinec.“

„Rouháš se Jošte a jednou tě to může mrzet. Co tě tak žere, že stále na krále nadáváš? Před chvílí si sám řekl, že si špatně nevedeš.“

„Mám právo být naštvaný, protože král nedodržel dohody! Je to lhář a podvodník!“

„Potichu Jošte! Zahráváš si!“

„Vždyť mám pravdu, Pešku. Smlouvu jsme uzavřeli po novu – písemně a s pečeti. Přesně jak to teď dělají všichni. Jasně bylo psáno, co za spojenectví s králem Slaviborem dostanu. Ten výčet byl tuze dlouhý. Jak by také ne. Riskoval jsem, že se všechny rody jižních Čech postaví proti mně, až veřejně podpořím krále.“

„Pamatuji si na to. Hrál jsi o všechno. Ale vyplatilo se. Jsi teď nejmocnější z jižních rodů.“

„To jo. Ale smlouva nebyla naplněna. Měl jsem dostat tisíc kop zlatáků jako náhradu za ztráty ve válce s ostatními rody. Válka byla. Náklady jsem měl značné. Ale zapláceno jsem nedostal.“

„Ale vždyť víš, že Slavibor má teď výdaje na západě Čech. Určitě své závazky dodrží. Jen musíš být trpělivý, Jošte“.

„Dost jsem se načekal, Pešku. Co když bude muset platit některým rodům na západě Čech a na mě „zapomene“? Já své závazky splnil, to samé čekám od krále. Kdyby šlo jen o peníze, tak bych ještě oko přimhouřil a počkal. Ale slíbil mi pozemky u soutoku Úhlavy, Úslavy, Radbuzy a Mže. Je tam tuze žirná zem. Za tu dobu jsem již mohl mít vyklučeno, zaseto a sklizeno. K čertu s králem a jeho dohodou. Kdybych mohl vrátit čas, osobně bych ho zabil, jakmile by vstoupil do jižních Čech“

„JOŠTE Z PŘEŠTIC! Jménem krále tě zatýkám za velezradu! Půjdeš s námi, živý nebo mrtvý. Vyber si!“

„Ale, ...“

Měsícsvit 4

Duben, l.p. 948

Taverna Potulný mnich poblíž Olomouckého biskupství

„Budme rádi za dnešní časy plné hojnosti a míru, bratři. Troufám si tvrdit, že bitva je dobojovaná, a nás čeká jen poklidné šíření víry a pozvedání ducha českého z bahna pohanství. Nutno poděkovat našim věrozvěstům, kteří pomalu, trpělivě a v těžkých a nebezpečných časech začali Boží dílo. Mnozí z nich obětovali to nejcennější – vlastní život. Všichni zajisté znáte pohnutý osud vesnice Šumský Rub.“

„Ne? Ale to vám musím bratři povědět!“

„Byli jedni z prvních. Strachota a Crha, kteří počali šířit víru dole na jihu v Blatenském knížectví. Pohanské kultury ještě pevně držely otěže víry a nebylo jednoduché je převzít. Ale Strachotovi a Crhovi se to podařilo. Přesvědčili místní pohany, aby se podíleli na výstavbě kostela. Byl to chytrý krok. A skutečně, mnoho pohanů poznalo pravého Boha. Vše bylo na dobré cestě, jenže pak se něco zvrtilo. Na Šumský Rub padl stín. Nikdo neví, zda-li přišel z temných lesů, které svíraly malinkou vísku kol dokola, nebo byl vyvolán druidy jako pomsta za šíření pravé Víry. Někteří se domnívají, že do Rubu zavítal sám Ďábel...“

„Tak či onak, mysl místních napadlo Zlo. Mnozí se dali cestou hříchu. Hněv, lenost, lakomství i smilstvo se začalo šířit mezi občany Šumského Rubu jako černý mor. Strachota i Crha měli plné ruce práce, aby nebohé duše věřících i pohanů obrátili zpět na Víru. Ale marně. Ďábel, nebo Zlá duše, chcete-li, měl navrch. Vše vyvrcholilo ohavnou vraždou bratra Crhy. Našli ho rozsápaného v kostele, tělo znesvěcené symboly Zla.“

„Naštěstí zasáhla Boží vůle. Do Šumského Rubu zavítali Strachotovi blízcí přátelé, taktéž bratři víry. Společně začali pátrat po vrahovi nebohého Crhy. Nastražili past a čekali. Nemuseli čekat dlouho, Zlo je věčně hladové po nevinných duších. A skutečně, z temnoty lesa se vynořilo čiré Zlo, duch samotného Ďábla, který hledal další oběť, do které by zasel hřích. Boj trval až do brzkých ranních hodin. Zlo nelze seknout, Zlo nelze spálit. Zlo lze porazit jen pevnou Vírou. A naši bratři ji měli. S prvním zakokrháním zahnali Ďábla zpět do stínů lesa. Šumský Rub si mohl oddychnout.“

„Ale ne na dlouho“.

„Zlo je houževnaté a Ďábel nikdy nespí. Mnoho nevíme, co se dělo později v Šumském Rubu. Zlo se vrátilo jednu zimu. Za nejdelších nocí rozpoutalo peklo. Obyvatelé Šumského Rubu zešíleli. Mrtvoly se kupily na zmrzlé půdě a rituály smrti byly na denním pořádku. Strachota se stal vězněm a modlil se za pomoc. Bůh jej vyslyšel. Strachotovi přátelé opět přijeli do Šumského Rubu a společnými silami znovu bojovali proti samotnému Ďáblu. Ten vždy ovládl tělo nebohého vesničana. Když jej bratři zabili, Ďábel si vybral tělo jiného vesničana. Boj nemohl skončit jinak, než vyvražděním celé vesnice.“

„Nakonec však byl Ďábel udolán. Ale za jakou cenu? A kdo ví, zemřel-li Ďábel s posledním vesničanem? Ne, ne, milí bratři, všichni víme, že boj se Zlem nikdy nekončí. Budou další vesnice, jako byl Šumský rub. Budou další posedlí lidé, kteří budou potřebovat naši pomoc. Bude dost práce pro nás pro všechny, milí bratři. I v čase hojnosti a míru...“

Měsícsvit 5

Významné dny historie severních Čech

Sepsal Sezema, kronikář Velimíra z Kročova na základě opisů z kronik rodu Žlebů a Zajíců

- L.P. 865 – Narodil se Jan Zajíc
- L.P. 895 – Narodil se budoucí český král „sjednotitel“ Slavibor
- L.P. 900 – Narodil se Berka z Žlebu, syn Želimíra z Žlebu
- L.P. 915 – Želimír z Žlebu hanebným úskokem pokořil Jana Zajíce, dobyl Kročov a prohlásil se pánem severu (pozn. Sez. - hanebný je slabé slovo, Želimír je „matkovrah“. Nechal shodit matku Jana Zajíce z hradeb!)
- L.P. 921 – Nebohý Jan Zajíc umírá
- L.P. 921 - 923 – Berkovi z Žlebu se postupně rodí syn Častolov, dcera Bělava a syn Chval
- L.P. 923 - 925 – Slavibor postupně sjednocuje východ, jih a západ Čech do království Českého
- L.P. 925 – Želimír z Žlebu umírá
- L.P. 925 – Narodil se Nástupce, syn Velimíra z Kročova
- L.P. 928 – Vpád Němců do severních Čech. Žlebové se jen tak tak ubránili na hradě Žleb. Obléhání hradu ukončil až příjezd vojsk Slavibora (pozn. Sez. – kronikář Žlebů kroutí pravdu jako mokrý hadr, ale všichni víme, že bez Slavibora by dnes sever mluvil německy!)
- L.P. 929 – Berka z Žlebu uzavírá spojení se Slaviborem, který se prohlašuje za „sjednotitele“ a Českého krále (pozn. Sez. – Berka se tehdy tvářil jakoby snědl kyselá jablko)
- L.P. 940 - 944 – Berka z Žlebu se stává dědem, Častolov má syny Chrudoše a Čeňka, Bělava dceru Květavu a nejmladší Chval dceru Rezu
- L.P. 950 – Častolovův nejstarší syn se málem utopil v jezeře, Bůh z něho chtěl prostáčka (pozn. Sez. – že by odplata za matku Jana Zajíce?)
- L.P. 959 – Berka z Žlebu umírá
- L.P. 960 – Svatba Čeňka a Květavy (pozn. Sez. – budou Čeněk s Květavou taky takoví „přátelé“ jako Častolov s Bělavou?)

Dopis Velimíra z Kročova svému Nástupci

Milý synu,

všichni víme, že již dlouho nepobydu na tomto světě a brzy se odeberu za svými předky spočinout navždy v klidu a míru. Můj život byl dlouhý, plný snahy udržet a pozvednout náš slavný rod Zajíců. Jestli se mi to podařilo, musí posoudit jiní. Další osud rodu je ve tvých rukou, můj synu. Snažil jsem se tě dobře vychovat a vést tě, abys vždy ctil náš rod snad více než vlastní rodinu. Učil jsem tě, že svět není jednoduché místo k žití a že lidské plémě umí dělat velké zázraky, ale i temné hříchy. Vedl jsem tě k opatrnosti a rozvaze. Někdy, a doufám, že nikdy příliš moc, jsem tě chránil. Nyní, už budeš na vše sám. A já věřím, že budeš lepším vůdcem rodu, než jsem byl já.

Tvé vladykování nebude od začátku lehké. Poslední dobou se svět kolem nás rychle proměnil. Všude to vře a bublá. Je to, jako bys vařil polévku v příliš malém hrnci. Když ji budeš míchat pomalu, asi se ti připálí a nepochutnáš si. Když ji budeš míchat hodně, možná část vyšpláchněš a budeš mít brzy hlad. Nu, a když nebudeš dělat nic, polévka se ti spálí i vyvře zároveň. Nebudeš to mít lehké.

Sever Čech se za poslední léta hodně sjednotil. Většina rodů ztratilo svou moc a dostalo se pod nadvládu Žlebů. Želímír byl krutý a podlý. Jeho syn Berka byl ze stejného těsta. Ale vždy jsem věděl, co jsou zač, a snad jsem dokázal před nimi uhájit čest Zajíců. Ale Častolov? Častolov je jiný. Mnohé podědil, to ano, ale je víc ... nevyzpytatelný. Bdí nad rodem Žlebů pouhý rok a půl. Za tu dobu jsem nikdy nedokázal odhadnout jeho reakci, nikdy jsem si nebyl jistý, zda-li dodrží dohodu, kterou jsme spolu uzavřeli. Jako na možného spojence si na něj budeš muset dát velký pozor.

Pak je tu král. Král Slavišbor, takzvaný král Sjednotitel. Spojil kraje na západ, jih, východ i sever od hory Říp. Nutno mu přiznat, že byl dobrý král a co dokázal, bylo dílo Boží. Napsal jsem „byl“? Ach ano, samozřejmě král Slavišbor stále žije a je právoplatným králem. Ale stejně jako já už má svá léta a jeho moc již přechází na jeho syna Vratislava. Bude Vratislav stejně úspěšný jako jeho otec? Nevím, neměl jsem možnost se s ním tolikrát vidět, abych si udělal názor. Jedno však vím jistě. Království České stojí na vratkých nohách. Ne všichni vladykové se ochotně podřídili králi Slavišborovi. Slyšel jsem pár hlásů, že někteří z vladyků čekají jen na královu smrt, aby mohli vyvolat rebelii a znovu získat samostatnost na královské koruně. Je tedy otázkou, zda je Vratislav budoucím dobrým a jistým spojencem.

Škoda, že mi zdraví již nedovolí zúčastnit se svatby Čeňka a Květy. Tam bude jak Častolov, tak králův syn Vratislav. Doufal jsem, že si oba ještě naposledy vyslechnu a budu tak moci posoudit, který z nich by mohl být lepší spojenec pro příští léta. Volba spojení tak bude pouze v tvých rukou. Ano. Vím. Ctíme tradice našich předků. Budeš muset získat souhlas většiny vládků podřízených rodu Zajíců, kteří tě budou na Žleb doprovázet. Tak praví zákon sejmů. Nebude to tedy jen tvé rozhodnutí, ale nenech se tím zmást. Mnozí dají na tvou volbu, aniž by přemýšleli vlastní hlavou. A věz, že všichni ti budou křást za vinu, pokud se tvé rozhodnutí v budoucnu ukáže jako špatné. Připrav se i na možnost, že budeš muset využít práva Posledního slova. Pak bude volba o spojení vnímána opravdu jen jako tvou.

Můj synu, jako spojenec máš co nabídnout. Jak Žleb, tak král by rád získali náš Ostroh. Kus skály ční nad Labí jako Boží prst. Pro nás nemá věru žádnou cenu. Ovce se tam nepopasou, zrno se mezi černým kamením neuchytí. Ale pro tvé případné spojení má význam veliký. Z Ostrohu přehlédneš širý kraj, z dálky uvidíš jakékoli blízkí se nebezpečí. Bude-li na Ostrohu stát pevný hrad, bude zároveň útočištěm pro širé okolí. Zajíců nedostali od krále právo postavit hrad a nikdy jej nezískají. Žlebové jej získali jako odměnu za připojení k českému království. Slaviborův ústupek Žlebům je tak nyní tvojí velkou výhodou.

Jak pro Častolova, tak i pro Vratislava jsme ideálním spojencem. Nevěstou s bohatým věnem. Mysli na to, až budeš jednat s „vlky“. Tvůj první úkol a zrovna tak nelehký. Najdi Zajícům správného spojence a zajisti jim lepší budoucnost.

Bůh tě provázej, synu.

Velimír